

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 521
van **GWENNY DE VROE**
datum: 26 maart 2020

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Rivier het Schijn - Waterkwaliteit en visbestand

Het Schijn is een zijrivier in het stroomgebied van de Schelde in de provincie Antwerpen. Ze omvat twee rivieren die samenkomen ter hoogte van het Lobroekdok aan de Schijnpoot om als Schijn samen in de Schelde te vloeien: het Klein Schijn en het Groot Schijn.

1. Wat is voor het Schijn (Groot en Klein Schijn) de kwaliteitsverbetering of -verslechtering van het water (fysicochemische en biologische kwaliteit) voor 2020 of kan de minister de meest recente beschikbare gegevens en cijfers meedelen?
2. Welke vooruitgang verwacht men de komende jaren? Wanneer wordt een optimaal niveau van de waterkwaliteit verwacht?
3.
 - a) Op welke plaatsen is het visbestand op het Schijn (Groot Schijn en Klein Schijn) het grootst en op welke plaatsen bijna onbestaand en dit voor 2020 of kan de minister de meest recente beschikbare gegevens en cijfers meedelen?
 - b) Kan de minister dit vergelijken met vorige afvissingen?
 - c) Zijn er tijdens deze verschillende afvissingsperiodes (merkwaardige) nieuwe vissoorten waargenomen en zo ja, welke vissoorten?

ANTWOORD

op vraag nr. 521 van 26 maart 2020

van **GWENNY DE VROE**

1. De gegevens van het jaar 2019 zijn nog niet volledig, waardoor 2018 als de laatste toestand weergegeven wordt.

De fysisch-chemische kwaliteit van oppervlaktewater wordt volgens de Europese kaderrichtlijn Water ingedeeld in 5 klassen: slecht, ontoereikend, matig, goed en zeer goed.

De fysisch-chemische kwaliteit (als samenvatting van 5 gidsparameters: stikstof, fosfor, geleidbaarheid, zuurstof en pH) van het Vlaams waterlichaam Groot Schijn is ontoereikend in 2015 en matig in 2018. Details voor de verschillende deelparameters over de verschillende jaren staan in het tabblad "FC" van bijlage 1.

De totale biologische waterkwaliteit van het Groot Schijn voor 2015 is slecht en ontoereikend in 2018. De gegevens waarop deze beoordeling is gebaseerd, zijn te vinden in het tabblad "Bio" van bijlage 1. Meer details en alle biologische beoordelingen voor deze waterlichamen zijn te vinden in het tabblad "Bio detail" van dezelfde bijlage.

In bijlage 1 zijn tevens de overeenkomstige gegevens te vinden voor alle andere Vlaamse waterlichamen.

Het Klein Schijn bestaat sinds 2017 uit twee lokale waterlichamen: het noordelijke deel en het zuidelijke deel. Voor 2017 werd de kwaliteit gemeenschappelijk beoordeeld. Zowel de fysisch-chemische kwaliteit als de totale biologische waterkwaliteit van het klein Schijn was in 2015 ontoereikend. Het Klein Schijn (noordelijk deel) was in 2018 matig, terwijl het klein Schijn (zuidelijk deel) in 2018 slecht was. De gegevens waarop deze beoordelingen zijn gebaseerd zijn terug te vinden in bijlage 2. Meer details en alle biologische beoordelingen voor deze waterlichamen zijn terug te vinden in het tabblad "Bio detail" van dezelfde bijlage.

2. Bij de opmaak van de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 wordt opnieuw gewerkt met een gebiedsgerichte prioritering. Voor elk waterlichaam zal de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) bepalen hoe groot de doelafstand nog is, welke acties er nog genomen moeten of kunnen worden om die doelafstand te overbruggen en of het haalbaar en betaalbaar is om alle acties nog voor 2027 te implementeren. Voor de waterlichamen waarvoor geconcludeerd wordt dat dit niet haalbaar of betaalbaar is, zullen in de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 aangepaste, tussentijdse doelstellingen gemotiveerd worden. De stroomgebiedbeheerplannen zullen naast generieke beleidsmaatregelen ook gerichte actieprogramma's bevatten om de noodzakelijke verbetering van de waterdoelstellingen te kunnen realiseren.

De CIW zal de ontwerp-stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 afwerken tegen juni 2020. Het openbaar onderzoek start in september 2020.

Voor het waterlichaam Groot Schijn (dit omvat eveneens het lokale waterlichaam van 1e orde Klein Schijn, dat uitmondt in het Vlaams waterlichaam Groot Schijn net opwaarts het nieuwe pompstation naar het Albertkanaal) is de inschatting dat de

goede ecologische toestand zal bereikt worden na 2027, van zodra natuurlijk hersteld. Heel concreet (zie ook antwoord op vraag 1 en 3) is er nog werk aan de volgende biologische elementen – data referentiejaar 2018: vis (ontoereikend), macrofyten, macro-invertebraten, fytobenthos (matig) en de ondersteunende fysisch-chemische parameters: fosfor, geleidbaarheid, opgeloste zuurstof (matig).

3. a) Sinds 2013 wordt door het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) de visfauna in Vlaamse stromende wateren opgevolgd met het geïntegreerd referentiemeetnet voor zoetwatervissen in Vlaanderen. Dit meetnet is volledig afgestemd op de informatienoden van de Kaderrichtlijn Water (KRW) en van het Natura 2000-netwerk.

De monitoring is gericht op het bepalen van de Ecologische Kwaliteit Ratio (EQR). Het meetnet heeft een bemonsteringsperiodiciteit van 6 jaar. Het meetnet bevat 2 meetpunten op het Klein Schijn en 2 meetpunten op het Groot Schijn.

De twee locaties op het Groot Schijn konden in de laatste bemonsteringsronde niet worden bemonsterd; de laatste bemonstering dateert van 2010, toen werd het Groot Schijn op 4 locaties bevist. Het Klein Schijn werd bemonsterd in 2014. De locaties zijn weergegeven in bijlage 3.

Het Groot Schijn werd door middel van elektrovisserij bemonsterd. In totaal werden er zeven soorten vastgesteld waaronder de beschermde kleine modderkruiper. De soortendiversiteit varieert van één tot zes soorten. De vangstaantallen liggen laag. Riviergrondel, gevolgd door tiendoornige stekelbaars en paling domineren de waterloop. De op basis van de vangsten geraamde aantallen en gewichten van elke soort worden per staalnamepunt weergegeven in bijlage 4.

Voor het bepalen van de 'grootte' van het visbestand' worden drie variabelen gebruikt die gecombineerd worden in een internationaal aanvaarde index, de Ecologische Kwaliteit Ratio (EQR), met name het aantal soorten, de biomassa en het aantal individuen per soort.

De EQR waarden op het Groot Schijn variëren tussen een '*slechte kwaliteit*' en een '*matige kwaliteit*'. De waarden per locatie zijn weergegeven in bijlage 5.

Het Klein Schijn werd door middel van elektrovisserij bemonsterd, op een locatie gelegen te Antwerpen en een locatie te Wijnegem. In totaal werden zeven vissoorten vastgesteld waaronder de beschermde rivierdonderpad. Te Antwerpen (Schoten) werden drie soorten vastgesteld. Op de locatie te Wijnegem werden zes soorten gevangen. De twee stekelbaarssoorten zijn de meest gevangen soorten op het Klein Schijn.

De op basis van de vangsten geraamde aantallen en gewichten van elke soort worden per staalnamepunt weergegeven in bijlage 4.

De EQR waarden op het Klein Schijn duiden op een '*matige kwaliteit*' van de waterloop. De waarden voor de twee locaties zijn weergegeven in bijlage 5.

- b) Het visbestand in het Groot Schijn wordt opgevolgd sinds 2002.

Net als in 2010 werden er in 2002 en 2006, zeven soorten vastgesteld en werd in elke campagne op de locatie te Ranst de beschermde kleine modderkruiper aangetroffen. De vangstaantallen en vangstbiomassa's zijn voor de verschillende campagnes vergelijkbaar.

De index scoort doorheen de jaren op de meest stroomopwaarts gelegen locatie en de meest stroomafwaarts gelegen locatie een '*slechte kwaliteit*'. Sinds 2006 steeg de index op de locatie te Ranst naar een '*matige kwaliteit*'. In Ranst aan het waterzuiveringsstation (83122100) evolueerde de index van een '*ontoereikende kwaliteit*' in 2002 en 2006 naar een '*matige kwaliteit*' in 2010.

Het visbestand in het Klein Schijn wordt opgevolgd sinds 2003. Er waren extra bemonsteringen uitgevoerd in 2007 en 2011. De visbestanden in de drie campagnes waren laag. In 2003 werden enkel tiendoornige stekelbaars en paling vastgesteld. In 2007, tiendoornige stekelbaars, blauwbandgrondel, paling en zeelt en in 2011 enkel tiendoornige stekelbaars. De soortendiversiteit is dus in de campagne van 2014 lichtjes toegenomen. Daar waar de EQR 'slecht' en 'ontoereikend' scoorde in vorige campagnes haalt het Klein Schijn nu toch al een score die valt in de klasse 'matige kwaliteit'. De vangst van de beschermde rivierdonderpad op het Klein Schijn in 2014 is in elk geval een goed teken.

- c) Noch op het Groot Schijn noch op het Klein Schijn werden opmerkelijke soorten vastgesteld.

Alle resultaten zijn terug te vinden in rapporten op de INBO website (<https://pureportal.inbo.be/>) en in de INBO databank (VIS: <http://vis.inbo.be>).

Bronnen

Breine, J.J., Goethals, P., Simoens, I., Ercken, D., Van Liefferinghe, C., Verhaegen, G., Belpaire, C., De Pauw, N., Meire, P., Ollevier, F. (2001). De visindex als instrument voor het meten van de biotische integriteit van de Vlaamse binnenwateren. Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer, Groenendaal. Eindverslag van project VLINA 9901, studie uitgevoerd voor rekening van de Vlaamse Gemeenschap binnen het kader van het Vlaams Impulsprogramma Natuurontwikkeling. 173 pp. + bijlagen.

Geeraerts, C., Quataert, P. (2012). Ontwerp van het Vlaams referentiemeetnet voor de visfauna. Revisie van het INBO-zoetwatervismetnet op basis van een vraaganalyse van de informatiebehoefte van de Kaderrichtlijn Water met aandacht voor een betere afstemming tussen de ecologische meetnetten en andere monitoringsverplichtingen. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek 2012 (rapportnr. 41). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

Van Thuyne, G., Breine, J. (2011). Visbestandopnames in Vlaamse beken en rivieren in het kader van het 'Meetnet Zoetwatervis' 2010. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek 2011 (INBO.R.2011.23). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

Van Thuyne, G., De Bruyn, A. (2012). Visbestandopnames in het bekken van de Benedenschelde 2011-Bemonsteringsverslag. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek 2011 (INBO.R.2012.12). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

Van Thuyne, G., Galle, L., Maes, Y., De Bruyn, A., Lambeens, I., Breine, J. (2016). Visbestandopnames in het kader van het Referentiemeetnet 2014-Bemonsteringsverslag. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek 2016 (rapportnr. 11823901). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

VIS-databank: <http://vis.inbo.be>

BIJLAGEN

1. [Detailgegevens Groot Schijn](#)
2. [Detailgegevens Klein Schijn](#)
3. [Ligging van de meetplaatsen op het Groot Schijn en het Klein Schijn](#)
4. [Effectieve vangst per soort en per staalnameplaats uitgedrukt in CPUE](#)

5. Overzicht van de visindex waarden (in EQR) van de laatste bemonstering en hun appreciatie